

РАЗРАБОТВАНЕ НА ДИГИТАЛНИ РЕСУРСИ В ПОДКРЕПА НА ПРАКТИЧЕСКОТО И ЕЛЕКТРОННО ОБУЧЕНИЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Елена Бояджиева-Делева

DEVELOPMENT OF DIGITAL RESOURCES TO PROMOTE STUDENTS' PRACTICAL TRAINING AND REMOTE LEARNING

Elena Boyadzhieva-Deleva

Практическото обучение на студентите от специалностите „Логопедия“ и „Специална педагогика“ е от изключително значение за формирането на устойчиви знания, умения и компетенции у тях като бъдещи специалисти. Възникналите обстоятелства около пандемията от Covid-19 и спазването на противоепидемични мерки както на територията на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, така и във всички базови организации поставиха сериозно предизвикателство пред преподавателите в задължението им да осигурят качество на практическото обучение. Същевременно все по-настойчивите изисквания за дигитализация в сферата на образованието наложиха необходимостта от създаване на ресурси, които да бъдат ефективно използвани от преподаватели и студенти в условията на електронно обучение. Това доведе до идеята за създаване на такъв тип дигитални ресурси, които да са съобразени както с актуалните условия на реализация на обучението в специалностите „Логопедия“ и „Специална педагогика“ към Софийския университет, така и с потребностите на самите студенти.

Идеята намери реализация в проект, финансиран целево със средства от Държавния бюджет за научни изследвания за 2021 г. на тема „Изготвяне на дигитални учебни ресурси и създаване на дидактичен видеофонд към терапевтичната зала на „Факултет по науки за образованието и изкуствата“ в подкрепа на практическото и електронното обучение на студентите“ (договор № 80-10-25/22.03.2021), със срок на изпълнение март – ноември 2021 г. и с ръководител гл. ас. д-р Елена Бояджиева-Делева от катедра „Логопедия“ на Факултет по науки за образованието и изкуствата (ФНОИ). В екипа на проекта се включиха още трима преподаватели от ФНОИ: доц. д-р Диана Игнатова, гл. ас. д-р Деница Кръстева (от катедра „Логопедия“) и доц. д-р Анна Трошева-Асенова (от катедра „Специална педагогика“). Участници в екипа бяха и четирима докторанти: Емануела Маринова, Гергана Илиева и Арпи Масихи (от катедра „Логопедия“) и Снежина Михайлова (от катедра „Специална педагогика“).

ЦЕЛИ

Целите на проекта се обособиха в три основни направления: научно-изследователски, образователни и практико-приложни.

Научно-изследователските цели бяха насочени към установяване на нагласите на студентите от специалностите „Логопедия” и „Специална педагогика” към използването на електронни учебни ресурси за практическото им обучение в традиционна и в електронна среда, както и към установяване на техните очаквания и потребности за използването на определени форми на дигитални ресурси (аудио записи, видеа, писмени казуси, статуси и др.)

Образователните цели бяха посветени на разработването на модел на единна дидактико-методическа рамка за оформянето на електронните учебни ресурси, подходящи за практическото обучение по посочените специалности, както и за разработването на банка с типови въпроси и задачи за студентите, приложима към работата с различните форми на електронни ресурси.

В практико-приложен план основната цел беше да се създаде банка с дигитални обучителни ресурси под формата на видеофонд, чрез който да се повиши качеството на практическото обучение на студентите в традиционна, синхронна електронна и асинхронна електронна учебна среда. Постигането на тази цел е свързано с увеличаването на капацитета на Терапевтичната зала на ФНОИ по отношение на изпълнението на дейности, свързани с обучението на студенти и докторанти, независимо от средата на обучението им.

ДЕЙНОСТИ

В срока на реализация се осъществиха всички заложи в проектната рамка дейности, насочени към удовлетворяване на трите групи цели. Беше създадена и проведена анкета за студентите от бакалавърска, магистърска и докторска степен от двете целеви специалности. Резултатите и изводите от проведеното проучване бяха обобщени в статия в съавторство, предложена за печат в списание „Педагогически и социални изследвания“ на ФНОИ. Съставена беше техническа инструкция за заснемането на учебни видеа като най-предпочитан от студентите дигитален ресурс. Изготвена беше банка с типови въпроси и задачи в помощ на преподавателите при възлагането на практически задачи на студентите при работа с видеоматериали, както и формуляр с типови въпроси и задачи за студентите, който да може да се използва в практически упражнения както в електронна, така и в традиционна среда. Чрез основната дейност на проекта беше създаден видеофонд, включващ 528 кратки видеа с приложена към тях документация (епикризи, анамнези, експертни становища и материали от дейността на децата, заснети във видеата).

Заснемането на видеата и събирането на допълнителна информация протече в съответствие с регламента на ЕС за обработка на лични данни (GDPR), което беше консултирано с отдел „Правен“ на СУ „Св. Климент Охридски“. В хода на проекта част от видеата бяха използвани по време на синхронна форма на електронни упражнения по различни дисциплини от специалности „Логопедия“ и „Специална педагогика“, като по този начин бяха апробирани както техническите параметри на заснемането, така и банките с въпроси за студенти и преподаватели. Чрез закупуването на заложената по проекта техника, материалната база на Терапевтичната зала на ФНОИ се обогати значително, с което бяха създадени възможности за използването на видеофонда в традиционна форма на обучение, а също и при хибридно обучение в случай на необходимост.

РЕЗУЛТАТИ И ПРИНОСИ

Изработването на дидактичен видеофонд и банка с въпроси и задачи за дискусия към него ще доведе до следните бъдещи резултати с приносен характер по отношение на преподавателската и научно-изследователската работа във ФНОИ:

- Осигуряване на качествено провеждане на практическите упражнения по специализираните дисциплини в специалности „Логопедия“ и „Специална педагогика“ в случаите, когато са налице ограничения или невъзможност за провеждането им в традиционната среда на базови обучаващи организации;
- Осигуряване на равни възможности на студенти в големи групи да получат базисни познания за практико-приложни аспекти на дадена теория и терапевтичен подход;
- Осигуряване на ефективно преминаване на практическите упражнения от традиционна аудиторна среда на обучение изцяло в електронна среда, без да се губи възможността за наблюдение и анализ на директната работа с деца с нарушения;
- Възобновяване на дейността на Терапевтичната зала на ФНОИ в направление „Работа със студенти и докторанти“ и създаване на възможност наблюдаваните на запис ситуации и сесии да се пресъздадат в реалните условия на терапевтична среда;
- Създаване на възможност за подобряване на взаимодействието между преподаватели, базови специалисти и студенти чрез съвместен анализ на видеозаписи и улесняване на методическата подкрепа на базовите специалисти от страна на преподавателите;
- Създаване на възможност за провеждане на научни изследвания на ефикасността и ефективността на определена терапевтична система или метод чрез проследяване на терапевтичния процес в неговата етапност и описание на динамиката му с конкретни случаи.

Създаването на видеофонд учебни ресурси и използването му в практическото обучение ще допринесе за повишаване на капацитета на студентите по време на практиките им в базовите институции, особено в последните курсове на обучението им. Като резултат от използването на дигитални ресурси и видеа по отношение на формирането на умения и компетентности се очаква студентите:

- да могат да разпознават по време на наблюдение на дете или възрастен основни симптоми от клиничната картина на дадено нарушение и да формулират хипотези относно водещата диагноза;
- да могат да анализират поведението на деца с типично развитие и с нарушение, като намират прилики и разлики между терапевтичния, специално-педагогическия и педагогическия подход на работа на специалистите;
- да знаят кои са основните елементи на диагностичното, терапевтичното и обучаващото поведение при работа с деца или възрастни с различни нарушения и да могат да ги разпознават при наблюдение на реална сесия или занятие;
- да знаят кои са подходящите терапевтични цели за всяко комуникативно нарушение и да могат да дефинират ясни, точни, обозрими и измерими цели на логопедичната терапия в рамките на една конкретна сесия с дете или възрастен;
- да знаят какви са областите на подбор на адекватни диагностични и терапевтични задачи за всички комуникативни нарушения и да могат да ги дефинират и подбират съответно на нарушението и възрастта.

В заключение може да се обобщи, че постигнатите резултати дават основание да се работи по посока на продължаване на дейностите на проекта за целите на подобряването на качеството на практическото обучение.

За авторите:

Гл. ас. д-р Елена Бояджиева-Делева
Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Факултет по науки за образованието и изкуствата
Катедра „Логопедия“

Научни интереси: Развийни и придобити говорни нарушения, езикови нарушения на развитието, ранна интервенция и превенция на комуникативни нарушения, логопедична ороторна терапия, диагностика при говорни нарушения

Контакт: София, бул. „Шипченски проход“ 69А

E-mail: e.deleva@fppse.uni-sofia.bg

About the authors:

Head Assist. Prof. Elena Boyadzhieva-Deleva, PhD

Sofia University "St. Kliment Ohridski"

Faculty of Educational Studies and the Arts

Department of Speech Therapy

Science interests: Developmental and acquired speech disorders, developmental language disorders, early intervention and prevention of communication disorders, oral motor speech therapy, diagnostics in speech disorders

Contact: Bulgaria, Sofia, 69A, Shipchenski prohod Blvd

E-mail: e.deleva@fppse.uni-sofia.bg